

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-07-000 707
Бања Лука, 09.7.2008. године

У ИМЕ НАРОДА !

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића као предсједника вијећа, Стаке Гојковић, Горјане Попадић, Биљане Томић и Дарка Осмића као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Р.М. из М., коју заступа пуномоћник М.М., адвокат из Б., против туженог С.Р. из М., кога заступа пуномоћник С.М.1, адвокат из Б., ради ништавости уговора о поклону, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бијељини број Гж-955/02 од 03.4.2007. године, на сједници одржаној 09.7.2008. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бијељини број П-794/92 од 11.02.2002. године, поништен је уговор о поклону сачињен између тужитељице и туженог дана 24.8.1987. године, којим је уговором тужитељица поклонила туженом некретнине уписане у зк. ул. број 26 к.о. М., па се у земљишној књизи има успоставити раније земљишно књижно стање које је било прије сачињавања наведеног уговора и тужени обавезан то признати и трпити, те тужитељици надокнадити трошкове парничног поступка у износу од 1.100 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бијељини број Гж-955/02 од 03.4.2007. године, жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужени побија другостепену пресуду због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се оспорена пресуда укине и предмет врати на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужитељица је оспорила наводе туженог и предложила да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Из стања списка предмета произлази неспорним да је тужитељица била власник некретнина уписаних у зк. ул. бр. 26 к.о. М., ближе означених у ставу I спорног уговора, а које је наслиједила иза свог оца. Неспорно је, такође, да је од раније предметне некретнине држао у посједу и уживао отац туженог без давања било какве накнаде тужитељици, да су парничне стране закључиле уговор о поклону дана 24.8.1987. године, којим је тужитељица предметне некретнине поклонила туженом, да је истог датума уговор овјерен код првостепеног суда и да је истог датума плаћен порез на промет некретнина у износу од 64.900 динара, те да је на темељу овог уговора извршен упис права власништва на цијелом дијелу некретнина уписаних у зк. ул. бр. 26 к.о. М., у корист туженог, на основу рјешења Одсјека број Дн-1697/87 од 31.8.1987. године. Прихватајући исказ тужитељице саслушане у својству парничне странке, те исказе свједока А.М., С.М.2 и П.М., првостепени суд је утврдио да тужитељица осим предметних некретнина није више ништа имала, те да је хтјела да их прода ради обезбјеђења средстава за своје издржавање, јер је била стара особа и сама живјела.

На основу ових доказа првостепени суд је утврдио да је тужитељица пристала да сачини уговор о поклону са туженим да би му помогла као свом братићу да плати мањи порез на промет, пошто јој се “заклео“ да ће прву рату платити одмах, а други дио купопродајне цијене за мјесец дана. Како тужени није испунио обећање према тужитељици, писменим путем је од туженог тражила исплату, тако што су писмо које је сачинио адвокат свједокиње С.М.2 и П.М. оставиле туженом код његове мајке, јер она није хтјела да им каже адресу туженог у С. По оцјени првостепеног суда свједок Д.Г., који је присуствовао закључењу уговора и свједок З.К., који је овјерио уговор о поклону су на основу назива уговора закључили да се ради о уговору о поклону, а да се ови свједоци нису могли изјаснити о вољи странака, као ни свједок Р.Т., који је изјавио да је спорни уговор сачинио службеник у његовој адвокатској канцеларији. Увидом у оригинал уговора о поклону, уложен у Дн спис, првостепени суд је утврдио да је у ставу I спорног уговора ријеч „сину“ подвучена црвеном хемијском оловком, а прекривена плавом и изнад ње откуцана истом писаћом машином ријеч „братићу“.

Код таквог стања ствари првостепени суд је закључио да су парничне странке закључиле привидни уговор о поклону прикривајући уговор о купопродаји. Како према одредби члана 66. став 1. Закона о облигационим односима ("Службени лист" СФРЈ бр. 27/78 до 57/89 и ("Службени гласник" РС бр. 17/93, 3/96 и 39/03, у даљем тексту: ЗОО), привидан уговор нема дејства међу уговорним странама, а нису испуњени услови за правну ваљаност уговора о купопродаји према одредби члана 454. ЗОО, јер уговор не садржи клаузулу о купопродајној цијени, као битном елементу тог уговора, нити је тај уговор извршен у цјелини или у претежном дијелу у смислу члана 9. Закона о промету непокретности ("Службени лист СР БиХ" број 38/78 до 22/91 и "Службени гласник" РС бр. 29/94), првостепени суд је удовољио тужбеном захтјеву тужитељице и оспорени уговор о поклону поништио, те је наложио успоставу ранијег земљишно књижног стања које је било прије закључења уговора о поклону.

Одлучујући о жалби туженог другостепени суд је у свему прихватио чињенично утврђење и правно схватање првостепеног суда, налазећи да је првостепени суд правилном оцјеном изведених доказа потпуно утврдио чињенично стање и из таквог утврђеног чињеничног стања извео правилан закључак да је предметни уговор о поклону привидан и у смислу члана 66. став 1. ЗОО нема дејства међу странкама, а да прикривени уговор о купопродаји не садржи све битне елементе уговора, што подразумјева одређивање и исплату купопродајне цијене.

По оцјени другостепеног суда тужитељица је благовремено, у оквиру субјективног рока од 1 године у смислу члана 111., 112., 113. и 117. ЗОО поднијела тужбу за поништење спорног уговора, а ако се прихвати схватање да је предметни уговор ништав, то није од утицаја на правилност првостепене одлуке, јер се у конкретном случају последице рушљивости и ништавости исте. Жалбени приговор туженог да је првостепени суд пропустио констатовати презумпцију повлачења тужбе након протеча периода мировања поступка и рока за стављање приједлога да се поступак настави и поступио по неблаговременом приједлогу за повраћај у пређашње стање, коме је удовољио, те да је на тај начин учињена повреда одредаба парничног поступка из члана 354. став 1. у вези са чланом 118. и 217. Закона о парничном поступку („Службени лист СФРЈ“, бр. 4/77 до 35/91, те „Службени гласник Републике Српске“, бр. 17/93 до 32/94, у даљем тексту: ЗПП), другостепени суд је оцијенио неоснованим. Налазећи да је рјешење о мировању поступка од 15.6.2000. године уредно достављено тужитељици тек 26.10.2000. године, дакле, након што је протекло период мировања, пошто у смислу члана 334. став 2. у вези са чланом 347. ЗПП рјешење има учинак према странкама од дана достављања, другостепени суд је закључио да је рок за стављање приједлога за наставак поступка тужитељици почео тећи тек од дана пријема рјешења. Како је тужитељица благовремено 03.10.2000. године ставила приједлог да се поступак настави, првостепени суд је био у обавези поступак наставити. По оцјени другостепеног суда, околност да је првостепени суд дозволио повраћај у пређашње стање по истовремено поднесеном приједлогу тужитељице, иако је овај приједлог био неблаговремен, није од утицаја на даљи ток поступка с обзиром на благовремено стављени приједлог за наставак поступка.

Оспорена одлука је правилна и законита.

Правилно су нижестепени судови, с обзиром на утврђено чињенично стање, закључили да се у конкретном случају ради о привидном уговору о поклону који су парничне странке закључиле да би прикриле уговор о купопродаји некретнина. Нижестепени судови су на основу резултата доказног поступка утврдили да су парничне странке закључиле уговор о поклону, који стварно нису жељеле закључити, да би прикриле уговор о купопродаји предметних некретнина, који су заиста намјеравале закључити са дејством тог уговора којег прикрива овај привидни уговор. Како уговорне стране нису заиста хтјеле оно што су изјавиле закључујући уговор о поклону, овај уговор о поклону је ништав, јер недостаје изјава воље као битан елеменат настанка сваког правног посла и у складу са одредбом члана 66. став 1. ЗОО нема дејства међу уговорним странама. Уговор о купопродаји, који је дисимуловани правни посао, у смислу члана 66. став 2. ЗОО није правно ваљан, јер иако је закључен у

писменој форми и потписи уговарача овјерени код надлежног суда у смислу члана 9. став 2. Закона о промету непокретности, у уговору није одређена цијена нити уговор садржи довољно података помоћу којих би се она могла одредити у смислу члана 462. став 1. ЗОО. Стога су нижестепени судови правилно закључили да ни уговор о поклону, а ни уговор о купопродаји не производе правно дејство међу парничним странкама.

Тачни су наводи ревидента које је истицао и у жалби, да је изреком првостепене пресуде поништен предметни уговор о поклону, као да се ради о рушљивом правном послу, а да се разлози дати у образложењу оспорене одлуке односе на ништавост уговора. Међутим, и по оцјени овог суда, наведени пропуст не представља битну повреду одредаба парничног поступка из члана 354. став 2. тачка 13. ЗПП на коју се позива тужени, јер су у конкретном случају последице рушљивости и ништавости предметног уговора за парничне странке исте, како је то правилно уочио другостепени суд.

Неоснован је приговор ревизије да су нижестепени судови пропустили да цијене све проведене доказе у складу са чланом 8. ЗПП, да су разлози дати у образложењу оспорене пресуде у супротности са проведеним доказима, да другостепени суд није цијенио жалбене наводе туженог у смислу члана 375. став 1. ЗПП, па да су повреде ових одредби парничног поступка утицале на правилност и законитост оспорене пресуде у смислу члана 354. став 1. ЗПП.

Првостепени суд је у својој одлуци образложио из којих разлога је прихватио као истините исказ тужитељице саслушане у својству парничне странке, и исказе свједока А.М., С.М.2 и П.М., као и разлоге због чега није прихватио исказ туженог саслушаног у својству парничне странке. Првостепени суд је оцијенио и исказе свједока Д.Г. и З.К. правилно, јер назив уговора не одређује његова својства и правну природу, већ стварна воља уговорних страна и садржај уговора. Имајући у виду исказ тужитељице, правилно је закључио првостепени суд да се ови свједоци и нису могли изјаснити о правој вољи странака у погледу закључења спорног уговора. Само из чињенице да је тужени платио порез на промет непокретности не може се извући закључак да није било разлога за закључивање привидног уговора, јер како је правилно уочио првостепени суд, у ставу 1 оригинала уговора ријеч „сину“ прекривена је и уписана ријеч „братићу“.

Дакле, првостепени суд је цијенио проведене доказе и појединачно и у међусобној вези, управо како то захтјева одредба члана 8. ЗПП, а другостепени суд је нашао да су разлози првостепеног суда у погледу оцјене проведених доказа објективно прихватљиви и одговорио на жалбене наводе туженог који су од одлучног значаја за одлуку у овом спору у складу са одредбом члана 375. став 1. ЗПП.

Супротно наводима ревизије, правилно је закључио другостепени суд да је по рјешењу о мировању поступка од 15.10.2000. године рок из члана 217. став 2. ЗПП за подношење приједлога за наставак поступка почео тећи од уредног достављања тог рјешења тужитељици 26.10.2000. године. Рјешење, као и пресуда, има дејство према странакама тек од дана кад им је достављено у складу са одредбом члана 334. став 2. у вези са чланом 347. ЗПП, па је приједлог

за наставак поступка који је тужитељица поднијела 30.10.2000. године благовремен. Зато околност да је првостепени суд у овој правној ствари наставио поступак, иако је то учинио дозвољавајући тужитељици повраћај у пређашње стање по неблагоприятном приједлогу за повраћај у пређашње стање, није од утицаја на исход овог спора, јер су постојали законски услови да се поступак настави по благовременом приједлогу за наставак поступка након мировања.

Из напријед изложеног произлази да оспорена пресуда нема недостатака на које указује ревизија туженог. Зато је примјеном одредбе члана 393. ЗПП у вези са чланом 456. став 1. важећег Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 58/03, 85/03, 74/05 и 63/07), одлучено као у изреци.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић